

Nr 16

Finansutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition 1971:46 angående anslag för budgetåret 1971/72 till kostnaderna för premiering av visst frivilligt sparande jämte motion.

Propositionen

Sedan Kungl. Maj:t i propositionen 1971:1 (bilaga 9, punkt E 15) beräknat medel för nedan nämnda ändamål, har Kungl. Maj:t i propositionen 1971:46 under åberopande av utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 12 mars 1971 föreslagit riksdagen att till Premiering av visst frivilligt sparande för budgetåret 1971/72 under sjunde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 46 500 000 kr.

Motionen

I motionen 1971:1364 av herr Wirmark m. fl. (fp) har hemställts

1. att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär omedelbar utredning i syfte att inventera och utvärdera olika former av sparstimulerande åtgärder och att i anslutning därtill framlägga lämpliga förslag samt

2. att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär förslag om premiering av det sparande som sker i anslutning dels till utbetalning av de retroaktiva lönehöjningar som kan bli följden av året avtalsförhandlingar och dels till utbetalning av överskjutande preliminärskatt enligt 1971 års taxering.

Utskottet

Förslaget i propositionen innebär ett fullföljande av det beslut som fattades av 1970 års riksdag (BaU 1970:67) om premiering av sparande i anslutning till utbetalning av överskjutande preliminär skatt enligt 1970 års taxering. Premieringen innefattar — utöver räntan — en skattefri sparpremie med 5 % på belopp som inneslår på sparkonto intill utgången av år 1971 samt deltagande i vinstutlottingar i juni och november/december 1971. Vinsterna är fria från lotterivinstskatt.

Enligt riksgäldskontorets beräkningar har på ca 932 000 premiespar-

konton satts in sammanlagt 658,2 milj. kr. Sparpremierna och vinstbeloppen beräknas uppgå till 59,2 milj. kr. och administrationskostnaderna m. m. till 1,8 milj. kr. Av det sammanlagda beloppet 61.0 milj. kr. har 14,5 milj. kr. beräknats falla på budgetåret 1970/71 och resterande kostnader 46,5 milj. kr. på budgetåret 1971/72.

Utskottet har inget att invända mot beräkningen.

I motionen begärs en utredning i syfte att inventera och utvärdera olika former av sparstimulerande åtgärder samt lämpliga förslag i anslutning därtill. Motionärerna efterlyser framför allt åtgärder som kan stimulera hushållssparandet.

Enligt uppgifter i nationalräkenskaperna skulle hushållssparandet ha stagnerat och under senare år även ha minskat. Statistiken är emellertid bristfällig och behovet av en undersökning av hushållssparandet behandlades av fjolårets riksdag i anslutning till bankoutskottets betänkande nr 19. Årets riksdag har på Kungl. Maj:ts förslag — efter att visst förberedelsearbete utförts — beviljat medel för en undersökning av hushållssparandet i statistiska centralbyråns regi. Denna undersökning bör ge fastare grund för en bedömning av hushållssparandets utveckling och för vilka åtgärder som på längre sikt eventuellt krävs för att befordra ett samhälleligt angeläget sparande.

Utskottet noterar också att lönsparkommittén nyligen överlämnat ett förslag som bl. a. via en samordning av ungdomens lönsparande med det allmänna lönsparandet siktar på att tillvarata samhällets intresse att öka hushållssparandet och åstadkomma ett mera långsiktigt och målinriktat sparande. Enligt förslaget skall regelbundet lönsparande som binds för viss tid premieras med ett årligt skattefritt sparbidrag med 20 % av den krediterade räntan samt med årlig vinstutlottning motsvarande 10 % av den krediterade räntan på samtliga konton. Då sålunda ställningstagande från Kungl. Maj:t i fråga om lönsparandet är att vänta samtidigt som hushållssparandet i stort är under utredning erfordras enligt utskottets mening ingen riksdagens åtgärd.

Motionärerna begär vidare förslag från Kungl. Maj:t till premiering av det sparande som sker i anslutning till utbetalning av eventuella retroaktiva löner som följd av pågående avtalsförhandlingar samt vid utbetalning av överskjutande skatt enligt 1971 års taxering. Motionärerna förordar att den senast använda tekniken upprepas om någon ny teknik inte hinner utarbetas.

Den senast använda tekniken motsvarade enligt riksgäldskontorets beräkningar en genomsnittlig total årsränta om 16,5—18,5 %. Enligt utskottets mening bör en åtgärd som innebär så betydande utgifter och inkomstbortfall för statsverket förbehållas särskilda tillfällen med ansträngd samhällsekonomi. Ett sådant läge förelåg i fjol höstas då inför en befarad köprush i samband med momsförändringen stora summor riskerade att vid ett tillfälle späda på efterfrågan. Nuvarande ekonomis-

ka läge motiverar inte en åtgärd av denna omfattning i samband med utbetalning av retroaktiva löner. Vad angår frågan om att upprepa de sparstimulerande åtgärderna i samband med utbetalning av överskjutande skatt på grundval av 1971 års taxering bör denna fråga bedömas mot bakgrunden av det samhällsekonomiska läge som då råder.

Åtgärder som syftar till att begränsa efterfrågan vid en större likviditetsökning hos konsumenterna kan av och till bli aktuella som ett led i den ekonomiska politiken. I den mån sparstimulerande åtgärder härvid kommer i fråga måste de fördelningspolitiska effekterna av eventuella åtgärder noga beaktas. Vid varje tillfälle måste den insatta stimulansen sålunda avvägas med hänsyn till angelägenheten av att en köpkraftsindragning kommer till stånd. Ur stabiliseringspolitisk synpunkt är det av stor betydelse vilken form sparandet har och vilka möjligheter hushållen har att i ett åtstramningsläge disponera sparmedlen. Budgetutredningen har att utreda problem som hör samman härmed och utskottet förväntar att material härom snart föreligger.

I fråga om sparstimulerande åtgärder i övrigt vill utskottet hänvisa till att riksdagen har att behandla denna fråga i samband med till skatteutskottet hänvisade motioner.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen till *Premiering av visst frivilligt sparande* för budgetåret 1971/72 på driftbudgeten under sjunde huvudtiteln anvisar ett förslagsanslag av 46 500 000 kr.,
2. att motionen 1971: 1364 ej föranleder någon riksdagens vidare åtgärd.

Stockholm den 27 april 1971

På finansutskottets vägnar

SVEN EKSTRÖM

Närvarande: herrar Ekström (s), Knut Johansson i Stockholm (s), Franzén (s), Burenstam Linder (m), Larsson i Karlskoga (s), Kristiansson i Harplinge (c), Jansson (s), Löfgren (fp), Josefsson i Halmstad (s), Arne Pettersson i Malmö (s), Gadd (s) och Möller i Göteborg (fp).

